

LEDELSESBERETNING 2020/21

Fremlagt ved Landsgrav Friskoles generalforsamling tirsdag den 27. april 2021



Jeg ville ønske, at det var muligt at aflægge dette års ledelsesberetning uden at nævne Coronakrisen, men det er nu en gang svært at komme uden om. Pandemien har sat store dele af dagsordenen det sidste års tid – også her på Landsgrav Friskole.

Siden marts 2020 har vi jongleret rundt med skiftende retningslinjer. Vi har hevet stribevis af nødskemaer op af den høje hat. Vi har forsøgt at dressere eleverne til at finde rundt i en skoledag fyldt med håndspnit, fri-kvarterszoner og kviktest. Vi har tryllet virtuelle klasseværelser frem og optrådt på slap line med forskellige online afarter af sociale aktiviteter. Det er efterhånden en noget løjerlig omgang planlægningsakrobatik og gakkede illusionsnumre, der finder sted i manegen, og lad mig bare sige det sådan: Denne sprechstallmeister og hele den samlede gøglertrup glæder sig til, at den sidste forestilling i "Cirkus Coronaskole" er spillet.

Jeg har flere gange det seneste år sendt taknemmelige hilsner videre til jer alle sammen, men der skal selvfølgelig også lyde en stor tak i denne beretning. De mange udfordringer er blevet taklet med masser af vilje, gåpåmod og kreativitet. På det seneste har den mentale udmattelse dog været til at føle på – forståeligt nok efter et år med alt for mange forandringer og benspænd.

Alligevel møder jeg hver dag smilende børn og voksne på skolen. Tusinde tak til jer alle for det gode samarbejde og det store arbejde.

*

Den lange nedlukning har naturligvis vakt en vis bekymring for børnenes trivsel og deres faglige udvikling. Der er ingen tvivl om, at det for alt for mange børn og unge har været og stadig er meget hårdt at gå i skole i en Corona-tid.

For nogle af vores elever har det været svært at følge med på skærmen, og mange har mærket, at humøret og den faglige motivation har været kraftigt dalende. Det har til tider været svært at forestille sig, at der fandt aktive læreprocesser sted på teenageværelserne. Nogle af de unge mennesker gik mere og mere i dvale, som nedlukningen skred frem. Vi har forsøgt at tage hånd om de elever, der har været hårdest ramt ved at tilbyde dem fremmøde og støtte på skolen, og det har gjort en stor forskel.

Store dele af fjernundervisningen er lykkedes godt – også på områder, hvor man måske havde svært ved at forestille sig det for et år siden: Fx lavede 9. klasse projektopgave derhjemme med online vejledning og online fremlæggelser, og der har både været timer i håndværk & design, madkundskab, musik, idræt og billedkunst. Lærerne har været gode til at udnytte de digitale muligheder, men har også været opmærksomme på, at det var vigtigt at indtænke opgaver, hvor man skulle op og væk fra skærmen.

På trods af alle de mange anstrengelser, så er det klart, at de lange perioder med fjernundervisning og nødskemaer kan betyde, at man rundt omkring på skolerne ikke har nået alt det, man havde planlagt.

I den sammenhæng dukkede ordet "læringstab" pludselig frem i medierne, ført frem af skoledebattører og røster fra erhvervslivet og politisk hold. Man kan spørge sig selv, hvorfor det skulle være nødvendigt at puste yderligere til bekymringsilden i en tid, hvor hele verden har haft travlt med at takle en krise.

Det sidste vi har brug for i denne situation, hvor mange unge i forvejen har haft det svært, er vel at plante en frygt for fremtiden i dem? Jeg er overbevist om, at de nok skal klare sig, og at der på skoler og ungdomsuddannelser vil være stort ekstra fokus på at støtte denne generation af unge, så godt man kan.

I den digitale avis Zetland kunne man i januar måned læse artiklen: *"Lærer ungerne overhovedet noget i hjemmeskolen? Ja. Men ikke det, vi havde planlagt"*. I artiklen interviewes blandt andre professor Lene Tanggaard. En af hendes pointer er, at selvom børn befinder sig i samme klasseværelse og modtager samme undervisning, så betyder det ikke, at de får det samme udbytte. Det gælder uanset om undervisningen er online eller i samme fysiske rum. Pointen er nærmest indlysende – og alligevel så taler vi ofte om børns læring som om, at input altid er lig med output.

Lene Tanggaard mener ikke, at det er den potentielt tabte læring, der er det mest væsentlige at tænke over lige nu, men derimod alt det, som børnene lærer og mærker på egen krop i de her dage. Hun siger om børnene, at de ikke kun har tabt en masse: *"De har også vundet nogle erfaringer, som de vil kunne trække på senere"*. Med andre ord: Vores børn og unge har stået i en helt usædvanlig læreproces, hvor de ganske givet har lært en masse andet end det, der normalt er på skoleskemaet.

I stedet for at tale om læringstab kan vi rette vores opmærksomhed på alle de værdifulde personlige og kollektive erfaringer, som de bærer med sig videre i livet. Erfaringer med samfundets og det enkelte menneskes håndtering af kriser. Erfaringer med de biologiske kræfter og menneskers samspil med naturen. Erfaringer med betydningen af samfundssind og fællesskabets værdi – familiens fællesskab, vennernes fællesskab, skolens fællesskab, det demokratiske fællesskab, det globale fællesskab.

*

I skolesystemet har man selvfølgelig også gjort sig nogle erfaringer det sidste års tid. Det bliver spændende at se, om nogle af disse får betydning ude i fremtiden. Lene Tanggaard siger i førnævnte artikel, at *"hele lockdown-situationen har medført, at vi er snublet over noget viden og nogle erfaringer, som vi ikke havde regnet med. Det afgørende bliver, hvad vi stiller op med den viden"*.

Tanggaard oplevede i foråret, da skolerne var åbnet igen og lærerne underviste eleverne i mindre hold, at flere lærere skrev til hende, at nu havde de den skole de drømte om: *"Mange oplevede, at mikroændringer gjorde en stor forskel. Bare det at eleverne skulle tage afsked ved skoleporten, betød at lærerne langt hurtigere kunne komme i gang med undervisningen, fordi barnet havde taget ejerskab over at sige farvel. Spørgsmålet er, om skolerne på den anden side af Coronaens tør sætte de grænser, der har vist sig at give et bedre fundament for læring?"*

Når vi en gang er på vej tilbage i en normal skolehverdag igen, er det vigtigt, at vi tager os tid til at tale om, hvad vi gerne vil fortsætte med – hvad vi gerne vil stoppe med – og hvad der helt skal genstartes.

Fx besluttede vi allerede sidste år at beholde et lille morgen-drop in – og det vil fortsat gerne bevare. Man kunne også forestille sig situationer, hvor virtuelle møder var effektive.

Onlineundervisningens geniale mute-knap kan vi desværre ikke rigtigt beholde, men vi kan have fokus på, at både børn og voksne har brug for øer af ro i løbet af en skoledag. Jeg er sikker på, at vi gerne vil stoppe med at holde klasserne så adskilte som nu. Og mon ikke det er tiltrængt at genstarte det skolefællesskab og den skoleudvikling, som har været sat lidt på pause det seneste års tid?

*

Helt på pause har skoleudviklingen dog ikke været. For i det sidste års tid er der blevet arbejdet lidt med at styrke skolens fortælling og profil på flere måder. I begyndelsen af 2020 var vi på pædagogisk weekend, hvor vi blandt andet havde fremtidsværksted. Det fortalte jeg om i sidste års beretning.

Med afsæt i de mange gode refleksioner, arbejdede ledelsesteamet videre med at udvikle skolens profil. Målet var ikke at sætte en helt ny retning – skolen har jo et formål, som vi gerne vil være loyale over for. Vi ønskede derimod af vi at tydeliggøre fortællingen om, hvem vi er, og hvad vi gerne vil kendes på.

Hvem er vi så? Vi er en friskole med rødder i den grundtvig-koldske skoletradition og vi ønsker at danne hele livsduelige mennesker med hjerte, krop og forstand. Hvad vil vi kendes på? Her blev svaret disse seks fokus-områder:

- Vi har fællesskabet som bærende værdi
- Vi har de praktiske, kreative og kunstneriske læreprocesser i front
- Vi har tydelige og høje forventninger til elevernes deltagelse
- Vi åbner verden og dens mangfoldighed for elevernes
- Vi orienterer os bredt i det pædagogiske landskab og tør gå vores egne veje
- Vi har høj arbejdsglæde og faglig stolthed

De seks fokusområder er vores strategiske pejlemærker, når vi arbejder med at udvikle skolen. Nogle tiltag er i forlængelse af ovenstående allerede sat i søen, fx har vi planlagt et kursus om fællesskabende didaktikker. Og så har vi både i byggeriet af den nye bygning og i renoveringen af hovedbygningen haft fokus på at opgradere rammerne for de praktiske og kreative fag. Vores flotte nye madkundskabs- og billedkunstlokale er med til at løfte undervisningen og signalere, at der også er høje ambitioner i disse fag.

På et tidspunkt når vi også til en udvidelse af musiklokalet samt til et nyt håndværk & design-lokale. Tålmodigheden har desværre skullet stå en lang prøve, idet afklaringsproces omkring tilstanden på musikfløjens tag har trukket ud.

Som en del af arbejdet med skolens fortælling, har vi også fået et nyt logo – det er nok ikke forbigået no-gens opmærksomhed. Det flotte logo Anne Dorthe tegnede til jubilæet har fået en trækrone på og er kommet for at blive. Det tager sig flot ud på det nye skilt ved skolelågen samt på de nye hættetrøjer. I forbindelse med vores fælles kreative dag blev der sidste år lavet en stor udgave af logoet til gangarealet i hovedbygningen. Logoet får skiftende trækrone med bidrag fra alle børn, og på den måde er skabt en ny tradition, som tydeligt synliggør, at "du er en del af et os".

Vi arbejder også på en ny hjemmeside, som meget snart skulle gå i luften. Hjemmesiden bruges ikke så meget af alle os, som allerede er på skolen, men den er vores ansigt udadtil, når kommende forældre og interesserede ansøgere ønsker at orientere sig om, hvem vi er. Den nye hjemmeside skulle gerne præsentere os på en lidt mere indbydende måde, der understøtter fortællingen om en moderne friskole, der formår at balancere mellem tradition og fornyelse.

*

På personalesiden har det været et stabilt år, men lidt udskiftninger skal der selvfølgelig til i ny og næ. Før sommerferien tog vi på behørig og stemningsfuld vis afsked med Ditlev Witte Mogensen, som efter 11 år som viceskoleleder og udskolingslærer på Landsgrav, havde lyst til at søge nye udfordringer i retning af en mere administrativ skolelederstilling. Vi sørgede i den forbindelse for, at Liverpool vandt mesterskaberne, så afskeden lige fik lidt ekstra swung. Det var Jørgen, Asger og Kristoffer også ganske tilfredse med.

1. oktober tiltrådte Niels Herstal Olsen stillingen som ny viceskoleleder. Jeg har ikke en pind forstand på fodbold, selvom Jørgen forsøger at opdrage på mig, men jeg ved så meget, at Niels hepper på en rivaliserende klub. Og det er såmænd nok meget godt på en skole, der gerne vil være rummelig og åben over for nye inputs. Niels, du har masser af erfaring som udskolingslærer med dig i bagagen og stor lyst til at bevæge dig ind i de nye ledelsesopgaver. Det er en mærkelig tid at starte nyt job i, og som friskole har vi været en skygge af os selv, så der er mange oplevelser, du har til gode endnu - men du er kommet godt ind i dine nye udfordringer og er så småt ved at lære Landsgrav og friskolekulturen at kende. Og så har du fået virkelig mange erfaringer med at lægge skemaer på ganske kort tid ;-)

Jeg runder snart mit 7. år som skoleleder – og kan derfor tillade mig at komme med følgende betragtning: "7 år Niller, så ved man ét og andet". Der er dog også meget, jeg ikke ved - og derfor sætter jeg stor pris på de faglige og personlige kompetencer, du har med dig, Niels. De kommer helt sikkert Landsgrav Friskole til gode på mange forskellige planer.

Til sidst vil jeg blot sige god vind til dig, Uffe. Jakob vil sige lidt til dig senere, men jeg vil også gerne have lov til at sige tak for dit store engagement i bestyrelsen. Tak for de mange skarpe betragtninger, for de gode initiativer og for de vigtige refleksioner i årenes løb. Endnu en trofast Liverpool-fan mindre på skolen – hvad skal det ikke ende med? Så længe der bare er en masse Landsgrav-fans, så er jeg nu ganske godt tilfreds.

Med blikket rettet mod lysere tider – tak for ordet!
Patrizia Guastella Lindstrøm, april 2021